

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.251/2021/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. felperes1 és Társai Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Fodor Tímea ügyvéd)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Kosik Ügyvédi Iroda (cím4, ügyintéző: dr. Kosik Barbara ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.600/2020/12.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 40.P.23.168/2019/9.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes jogelődjének a név.hu internetes sajtótermékében 2018. március 24-én megjelent „felperes1 választásokat is pénzelhetett” (a továbbiakban: 1. közlés) című cikke - név2 fideszes képviselőre hivatkozással - arról számol be, hogy a felperes választásokat is támogathatott anyagi forrásokkal. A szerző kitér arra is, hogy a felpereshez köthető cég1 (a továbbiakban: cég) által működtetett diákszövetkezetbe felvett diákok közül naponta több százan vettek részt a kampányban. A szerző szerint: „Tanúk igazolhatják, hogy az név3 és a név16 által támogatott szombathelyi képviselő, e két párt titkos pénztárnoka, a hatmilliárdos költségvetési csalás gyanújával letartóztatott felperes1 finanszírozta a veszprémi és a tapolcai időközi választást” (a továbbiakban: 2. közlés). „Budai úgy tudja, a 2015-ös veszprémi időközi választáson név6 és felperes1 megállapodtak, hogy felperes1 finanszírozza a választási kampányt” (a továbbiakban: 3. közlés). „Ezt követően név7 független jelölt mögé beállt az név3 és a név16, a felperes1hez köthető cég1 által működtetett diákszövetkezetekbe felvett fiatalok pedig több százan vettek részt a kampányban naponta, feketén kifizetett ezerforintos órabérét” (a továbbiakban: 4. közlés). „A felperes1nek dolgozó diákok (akiknek a pénzét ellopta az adócsalásért már egyszer elítélt ügyvéd), a két párt titkos pénztárnoka, a hatmilliárdos költségvetési csalás gyanújával letartóztatott” (a továbbiakban: 5. közlés) részt vettek a név8 olimpiaellenes aláírásgyűjtésében.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:45.§ (2) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes az 1-5. közléssel megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, mivel a cikkben valótlanul híresztelte a következőket: a felperes finanszírozta a veszprémi és a tapolcai időközi választást (a továbbiakban: 1. kereset); a felperes megállapodott név6-nal, hogy a felperes finanszírozza név7 választási kampányát (a továbbiakban: 2. kereset); a felpereshez köthető cég által működtetett diákszövetkezetekbe felvett fiatalok több százan vettek részt név7 kampányában naponta, feketén kifizetett ezerforintos órabérért (a továbbiakban: 3. kereset); a felperes ellopta a diákok pénzét (a továbbiakban: 4. kereset). Kérte továbbá az alperes kötelezését 700.000 forint sérelemdíj megfizetésére (a továbbiakban: 5. kereset).

[3] Állította, hogy a sérelmezett közlések valótlanok, mivel nem adott pénzügyi támogatást a veszprémi és a tapolcai időközi választáson induló jelölt kampányának a támogatására, nem lopta el a diákok pénzét és nem fizetett feketén órabért. Hivatkozott arra is, hogy a valótlan tényállítások súlyosan rontották a társadalmi megítélését, ezt pedig nem köteles túrni.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a cikkben sérelmezett közléseket közérdeklődésre számot tartó közéleti ügy nyilvános megvitatásaként tárta az olvasók elé. A felperest közszereplőként fokozott tűrési kötelezettség terheli a személyét érintő kijelentések esetén. Érvelése szerint az alperes – a sajtót terhelő törvényi kötelezettségének eleget téve – tájékoztatta a szélesebb közvéleményt a közéletet foglalkoztató ügy állásáról, a cikkben a forrásként idézett név9 (a továbbiakban: politikus) egy védett tanú nyilatkozatán alapuló közléseit jelenítette meg. Hivatkozott arra is, hogy a sérelmezett közlések részben valós ténybeli alappal rendelkező vélemények, nem hordoznak indokolatlanul bántó, sértő, lealacsonyító tartalmat és a felperes helyett inkább az név3 és a név16 politikai pártokra vonatkoznak, ezért a felperesnek nincs keresetösségi joga.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát az általa 2018. március 24-én a nev.hu elnevezésű sajtótermékben nyilvánosságra hozott „felperes1 választásokat is pénzelhetett” című cikkben a következő közlések valótlan híresztelésével: „a felperes1nek dolgozó diákok (akiknek a pénzét ellopta az adócsalásért már egyszer elítélt ügyvéd)”; „a felperes1hez köthető cég1 által működtetett diákszövetkezetekbe felvett fiatalok pedig több százan vettek részt a kampányban naponta, feketén kifizetett ezerforintos órabérért”. Kötelezte az alperest 450.000 forint sérelemdíj megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[6] Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint köztudomású, hogy a felperes a név16 politikai párthoz kötődik, a cég igazgatósági tagja és részvényese, emiatt a sérelmezett közlések személyében érintik, ezért a keresetösségi joga fennáll. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint azonban a választások finanszírozását érintő 1-3. közlések nem tartalmazzák a felperes jóhírnévét sértő tényeket. A cikk feltételes módon megfogalmazott címe és a tartalma is utal arra, hogy az ezzel kapcsolatban megfogalmazott közlések tisztázására büntetőeljárás van folyamatban. A forrásként megjelölt politikus is közszereplő, az olvasók számára ez a tény és a feltételes módba tett állítások azt fejezik ki, hogy politikai véleménynyilvánítást tartalmazznak, ahhoz kapcsolódnak. Az olvasók a figyelemfelkeltő cím alapján is csupán arról szerezhetnek tudomást, hogy a felperessel szemben – eddig nem bizonyított – gyanú áll fenn. Ennek közlése pedig a cikk megjelenésekor megfelelt a valós helyzetnek. A feltételes módon szereplő kijelentés mellett a cikk arra is utal, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárásban a tanúk esetlegesen alátámaszthatják a felperes választást finanszírozó tevékenységét, ennek büntetőjogi relevanciája azonban nem tárgya a cikknek.

[7] Kiemelte, hogy ha a felperes pénzügyi forrásokkal is segíti az általa támogatott pártot – magánszemélyként vagy valamely cégen keresztül –, az nem ütközik a választási törvénybe, nem sért erkölcsi normát. A pártok a kampányaik során is felhasználhatnak adományokat, azt a közvélekedés nem tekinti etikátlannak. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes társadalmi megítélésének esetleges változása – a sérelmezett közlések helyett – a vele szemben indult büntetőeljárás ténye, vagy annak eredménye miatt következhet be.

[8] Az elsőfokú bíróság a 3. keresetet találta részben alaposnak, mert megítélése szerint a 4. közlésből a „feketén dolgoztak” kifejezés alkalmas a jóhírnév megsértésének a megállapítására. Rámutatott, hogy a „feketemunka” hátrányos megítélést jelent, a bejelentés nélkül foglalkoztatott fiatal már amiatt is kiszolgáltatott és hátrányos helyzetű, hogy pályája kezdetén hozzá kell szoknia a „fekete” alkalmazás gyakorlatához. A járulékok nélküli („fekete”) foglalkoztatás illegális, bűncselekményt valósít meg, jogerős bírósági ítélet nélkül ezzel senki sem vádolható meg. Nem fogadta el az alperesnek azt a védekezését, hogy ezek a közlések az ügyészség tájékoztatásán alapultak, mivel az ügyész a büntetőügyben a közvádló, a tájékoztatója csupán a saját álláspontját tükrözi.

[9] A 4. keresetet pedig azért találta alaposnak az elsőfokú bíróság, mert a diákok pénzének ellopására vonatkozó állítás, annak bizonyítása nélkül is hátrányosan befolyásolja a felperes társadalmi megítélését. A szerző ugyanis nem magyarázza meg, nem részletezi az olvasó számára, hogy a „lopás” hogyan, milyen módon történt, mit ért a diákok pénzének ellopásán. Ilyen szövegkörnyezetben az olvasó a lopás hétköznapi jelentésére gondol, az alperes pedig nem ajánlott fel bizonyítást az állítása valóságának bizonyítására.

[10] A sérelemdíj mértékének megállapítása körében azt értékelte, hogy a felperesnek politikai közszereplőként magasabb a tűrési kötelezettsége. A jogsértés súlyát pedig azért tekintette jelentősnek, mert az ügyvédi tevékenységet folytató felperes szakmai hírnevét és megbecsültségét érinti az illegális tevékenységre utaló közlés.

[11] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította. A felperest kötelezte az elsőfokú perköltség megfizetésére; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[12] A másodfokú bíróság a peres feleknek a perfelvétel körében tett nyilatkozata alapján kiegészítette és helyesbítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal, hogy az alperes jogelődjének cikke a politikusnak egy védett tanú információján alapuló sajtónyilatkozatát közölte és pontosan megjelölte annak forrását is.

[13] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal a felperes keresetösszei joga körében kifejtett megállapításokkal, azonban a kiegészített és helyesbített tényállás alapján a 3-4. keresetet is alaptalannak találta.

[14] A másodfokú bíróság a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésének „híresztel” fordulát értelmező 34/2017. (XII. 11) AB határozatban (a továbbiakban: ABH.) meghatározott szempontokra utalva kiemelte, hogy a sajtónak elsőrendű alkotmányos feladata a közérdekű információk, köztük a közéleti szereplők megnyilatkozásainak, álláspontjainak a terjesztése. A demokratikus vita többi résztvevőjének pedig joga van ehhez a tájékoztatáshoz (ABH., Indokolás [37]-[41]).

[15] A másodfokú bíróság a sérelmezett közlések jóhírnevet sértő megítélése körében a fenti szempont mellett értékelte azt is, hogy a politikus idézett nyilatkozatai a 2018. évi országgyűlési választásokat megelőző kampány során hangzottak el, melyet az Alkotmánybíróság olyan helyzetnek tekint, amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek. A másodfokú bíróság értelmezése szerint ilyen körülmények között a közéleti szereplők sajtótájékoztatójáról szóló tudósítást is olyan kivételnek kell tekinteni, amikor a sajtó mentesül a közzétett tények valóságtartalmának ellenőrzésére vonatkozó szokásos kötelezettsége alól (ABH., Indokolás [47]). Rámutatott arra is, hogy ez a mentesség nem feltétlen: a sajtónak a más személyek által megfogalmazottakat hűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül kell közvetítenie a közvélemény felé (ABH., Indokolás [48]). A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a perben az nem volt vitatott, hogy az alperes jogelődje a sérelmezett cikkben a politikus sajtó számára megfogalmazott nyilatkozatát saját értékelés nélkül, szöveghűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve közvetítette a nyilvánosság felé, ezért úgy ítélte meg, hogy a közéleti szereplő kijelentéseit közvetítő sajtószerveként mentesült a cikk valóságtartalmának ellenőrzésére vonatkozó általános kötelezettsége alól.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a teljes keresetnek való helyt adást. Megsértett jogszabályként a Ptk. 2:44. §-át, 2:45. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdését és 2:52. §-át jelölte meg.

[17] Felülvizsgálati álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabályt sértve hagyta figyelmen kívül, hogy más sajtószervekkel szemben indult perben a sérelmezett közlések tekintetében a bíróság jogerős helyreigazításra kötelező ítéletét. A másodfokú bíróság nem értékelte, hogy már több eljárásban tisztázásra került, hogy a felperes és társai ellen folyamatban lévő büntetőeljárásban nincs védett tanú, név11 (a továbbiakban: tanú) a cikk közlésekor gyanúsított volt, később pedig vádlott lett a büntetőügyben. Az név15.hu elleni sajtóperben a tanú a meghallgatása során cáfolta, hogy tudomása van a sérelmezett közlések valóságtartalmáról, ezt a jegyzőkönyvet csatolta az elsőfokú eljárásban.

[18] Vitatta, hogy a perbeli sajtóközlemény társadalmi-politikai vitát tárgyal, illetve abban ő közszereplőként érintett. A cikk közzétételekor a jogellenes letartóztatása miatt ugyanis nem volt olyan helyzetben, hogy döntéseivel, magatartásával, nyilatkozataival bármilyen módon alakítsa a közéletet, megvédje a személyét ért támadásokat, nyilatkozatot adjon ki, reakciója elérhesse a széles közvéleményt. Érvelése szerint az alperes azért nem hivatkozhat az állampolgárok közügyekről történő tájékoztatásához fűződő jogára, mert a társadalomnak nem fűződik érdeke a hamis hírek terjesztéséhez. A politikus pedig a név7t érintő közlései miatt jogerősen pert vesztett, így nincsenek olyan „rendelkezésre álló előzmények, adatok”, amelyekre alapozva jogszerűek lennének a sérelmezett közlések.

[19] Hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta az ABH.-t, az Alkotmánybíróság ugyanis abban a határozatában a sajtó objektív felelősségét vizsgálta és rennév16ívül szűk keretet határozott meg a felelősség alóli mentesüléshez. Érvelése szerint mivel a kényszerintézkedés miatt nem volt abban a helyzetben, hogy az őt ért alaptalan vádaskodásokra reagálni tudjon, az alperes jogelődjétől az lett volna az elvárható magatartás, ha megkeresi a politikust és nyilatkoztatja, hogy milyen információk alapján tette a közléseit, van-e bármilyen bizonyítéka a vitatott tartalmú közlésekre.

[20] Sérelmezte a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a cikk nem szerkesztett tartalmat közölt. Álláspontja szerint mivel a cikk címe nem jelzi, hogy az csupán a politikus által elmondottakat tartalmazza, ezzel orientálja az olvasókat. A szerző nem szó szerint idézte az irányított beszélgetést, ezzel szerkesztette a tartalmat, néhány gondolatot kiemelt, míg másokat elhallgatott. Kiemelte, hogy a politikus nem sajtótájékoztatót tartott, ezért az ABH. nem alkalmazható.

[21] Hangsúlyozta, hogy a pártfinanszírozás, ellenzéki jelöltek kampányának finanszírozásával kapcsolatos közlések azért sértik a jóhírnevét, mert a cikk kontextusa arról szól, hogy felperes a büntetőüggyel összefüggésben, „feketén kifizetett” pénzből finanszírozta azokat. A titkos pártpénztárnok és a büntetőügy összekapcsolása az átlagolvasó számára azt az értelmezést sugall, hogy a kampányok finanszírozása titkos, jogellenes módon történt. A szerző nem általánosságban fogalmaz a kampányfinanszírozás kapcsán, mivel két konkrét választás vonatkozásában állítja ezt, amelyekre az alperes bizonyítékot nem csatolt, sőt azt hangsúlyozta, hogy ez nem is várható el tőle.

[22] A felperessel szemben folyamatban volt büntetőügy tárgya költségvetési csalás és nem tiltott kampányfinanszírozás, nem a diákok pénzének ellopása, a járulékok, adók meg nem fizetése volt, az átlagolvasó szempontjából ez nem azonos a bérkifizetések elmaradásával.

[23] Az alperes által csatolt OGY határozat és Kormányrendelet nem alkalmas a híresztelt tények valóságának a bizonyítására, azok egyébként is politikai motiváltságúak. A „lopás” szó tartalmában is túlmutat a „megkárosítás” szó jelentésén, azt a többlettartalmat is magában hordozza, hogy mások munkabérét a felperes magának eltulajdonította, azok végső soron hozzá kerültek. Ez alaptalan állítás, név13 tanúvallomását ugyanis az alperes félreértelmezi. Álláspontja szerint a cikk kifogásolt közlései miatt megállapítható jogsértéssel okozati összefüggésben érvényesített 700.000 forint sérelemdíj arányban áll a jogsértés súlyával.

[24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felülvizsgálati kérelem alaptalan a következők szerint.

[26] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának érdemben azt kellett megítélnie, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését megsértve utasította-e el a keresetet, megállapítva,

hogy a kifogásolt közlések nem sértik a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

[27] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

[28] E rendelkezések értelmében a jóhírnév sérelmének megállapítására az olyan valótlan és a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas, amely valamely tényt határozottan vagy burkoltan tartalmaz.

[29] A Kúria a sérelmezett közlések megítélése körében abból indult ki, hogy Alkotmánybíróság már megállapította a véleménynyilvánításhoz való jog tekintetében a bírói mérlegeléshez szükséges alkotmányos szempontrendszer {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [38]} és meghatározta az alkotmányos alapelveket {13/2014. (IV.18.) AB határozat, Indokolás [39]-[41]}. Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy a védett véleménynyilvánítás határának átlépése akkor valósul meg, amikor az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlését tartalmazza a közölt vélemény {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [34]}.

[30] Az eljáró bíróságok a jogsértés megítélése során – az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontrendszer vizsgálata alapján – helytállóan vonták az értékelés körébe és a Kúria is meghatározó jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kifogásolt közléseket a politikus a felperes közéleti vita tárgyát képező tevékenységével kapcsolatban a választási kampány időszakában tette, azok a közéleti vita körébe tartoznak. Így a nyilatkozatokban megnyilvánuló vélemény, következtetés - annak helyes vagy helytelen, értékes vagy értéktelen voltától függetlenül - a véleménynyilvánítás magasabb szintű szabadságát élvezzi {13/2014. (IV.18.) AB határozat}.

[31] Annak megítélésénél, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát, azt kell figyelembe venni, hogy a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]-[32]}. Ezeknek a szempontoknak a vizsgálata alapján lehet azt megállapítani, hogy a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jó hírnevét, becsületét kell-e előtérbe helyezni.

[32] A felperes azon felülvizsgálati álláspontjával szemben, miszerint a valótlan tényállítás semmilyen szintű védelmet nem élvez, az Alkotmánybíróság rögzítette azt is, hogy bár a hamisnak bizonyult tényállítások – szemben az értékítéletekkel, bírálatokkal – önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt, az adott ügy összes körülményének mérlegelése adott esetben vezethet arra a következtetésre, hogy mégis alkotmányos lehetőség a valótlan állítást tevő jogi felelősségre vonására. A közügyek vitájához tartozó tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért a jogi felelősségre vonás kérdésében még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tényállítások esetében is figyelemmel kell lenni a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekében {7/2014. (III. 7.) AB határozat Indokolás [50]}. Mindaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaélés a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását {3019/2021. (I. 28.) AB határozat, Indokolás [28]; 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [42]}

[33] A PK 12. számú állásfoglalás II. pontjában kifejtett és a jelen jogvitában is irányadó jogértelmezés szerint, a személyiségvédelmi perekben a jogosult által sérelmezett cselekményeket, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. A megnyilvánulásokat összefüggéseiben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

[34] A cikk egy másik párt politikusának országgyűlései képviselőként, közéleti szereplőként tett kijelentéseiről tudósít a 2018. évi általános országgyűlési választások kampányában, amelyben kiemelt szerepe van az információk minél gyorsabb „áramlásának”. A cikk a politikus – tanúkra, forrásokra alapított – nyilatkozatára hivatkozással a felperes személyét középpontban állítva, két politikai párt, a név16 és az név3 veszprémi és tapolcai önkormányzati választásokban és az olimpia ellenes aláírásgyűjtésben való részvételét segítő finanszírozásáról számol be. A szerző a politikust idézve utal ezekre, azonban a sérelmezett közléseket nem hozza összefüggésbe a felperes ellen folyó büntetőeljárással. Nem állítja, hogy azok miatt van folyamatban a felperessel szemben a büntetőeljárás.

[35] A felperes közszereplőként jelenik meg a cikkben. Az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozata szerint 1998. óta önkormányzati képviselő, a közszereplői megítélését pedig az nem befolyásolja, hogy helyi szinten és az európai parlamenti választások kapcsán vesz-e részt a politikában. A sérelmezett közlések a közéleti vitához kapcsolódóan közszereplőként érintik, érvelésével szemben az előzetes letartóztatásának ténye ennek megítélését nem befolyásolja.

[36] A felperes az első- és másodfokú eljárásban még nem állította, hogy a cikk eltorzította a politikus nyilatkozatát. A másodfokú bíróság ítéletének [47] pontjában a felek egyező nyilatkozata alapján állapította meg, hogy a cikk a politikus által elmondottakat megfelelően tárta a nyilvánosság elé. A felülvizsgálati eljárásban ezzel ellentétes új tényállításra a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 373. § (2) bekezdése alapján nincs lehetőség, ezért a Kúria mellőzte a felperes ezzel kapcsolatban előadott hivatkozásainak a vizsgálatát.

[37] A felperes felülvizsgálati álláspontja szerint a választások finanszírozásával kapcsolatos 1-4 közlés a személyére vonatkozó valótlan és sértő tényállítás híresztelése. A Kúria egyetért az eljáró bíróságokkal abban, hogy a kampányfinanszírozás feltételezésének a közlése és annak módja nem alkalmas a felperes jóhírneve sérelmének megállapítására. A jogszabályok bárki számára lehetővé teszik pártkampány finanszírozását. A cikk címe ezzel kapcsolatban csupán feltételes módot használ, majd a szerző a politikust idézve utal arra, hogy tanúk alátámaszthatják a felperes választást finanszírozó tevékenységét. A felperes állításával szemben, a sérelmezett és szövegösszefüggéseiből kiragadott közlések az átlagos olvasó számára azt fejezik ki, hogy a politikus– tanúk nyilatkozata alapján – állítja a felperes által a hozzá közel álló párt finanszírozását, azonban ennek büntetőjogi relevanciája nem tárgya a cikknek.

[38] A Kúriának az előtte folyamatban volt, felperes által indított sajtó-helyreigazítási és személyiségvédelmi perekből hivatalos tudomása van [Pp. 266. § (2) bekezdés] arról, hogy számos sajtóorgánum foglalkozott a diákokat foglalkoztató cég fizetésektelensége körül kialakult helyzettel és ennek kapcsán a felperessel szemben megindult büntetőeljárással (Pfv.IV.21.798/2018/6., Pfv.IV.21.454/2019/10.). A Kúria a jelen perben is irányadónak tartja a Pfv.IV.20.555/2019/4. számú határozata [20] pontjában kifejtetteket, amelyben a felperesnek más alperessel szemben indult perében a jelen perben a járulékok megfizetésének elmaradása (a feketén foglalkoztatás ezt is jelenti) miatt tett közlés kapcsán rögzítetteket: az eljáró bíróságok hivatalos tudomásukra hivatkozással állapították meg, hogy a »felperes« cége diák és felnőtt munkavállalók bérét nem fizette ki, ezért a diákok és nyugdíjasok megkárosítására vonatkozó közlés a valóságnak megfelelt. Ezek azért nem tekinthetők indokolatlan, ténybeli

alapot nélkülöző, pusztán vádaskodásnak, mivel az ismert és valós tényeken alapuló, közéleti vitában kinyilvánított politikai vélemény, függetlenül annak felperesek számára esetleg sértő voltától, a véleménynyilvánítás szabadságát élvezzi. A hivatkozott határozatában a Kúria azt is kifejtette, hogy a közlés valótlanságát nem teszi megállapíthatóvá az, hogy a »felperest« ilyen szándék nem vezérelte.

[39] A Kúria megítélése szerint ezért a cég által működtetett diákszövetkezetbe felvett diákokkal kapcsolatos kijelentés, az „adócsalásért már egyszer elítélt”, illetve a „feketén kifizetett ezerforintos órabér” kitételek nem sértették a felperes becsületét, mivel van ténybeli alapjuk: a felperest korábban adócsalás bűncselekménye miatt elítélték. A hátrányos jogkövetkezmények alóli büntetőjogi mentesülés a bírói gyakorlat szerint nem jelenti azt, hogy egy politikai közszereplő esetén a korábbi elítélés későbbiekben a politikai közszereplő múltja kapcsán ne lenne felemlíthető. A korábbi elítélés felemlítése és ahhoz kapcsolt vélemény közlése nem minősül öncélú gyalázkodásnak, politikai közszereplő esetén nem szankcionálandó (Kúria Pfv.IV.20.376/2017/5). Azt a tényt pedig, hogy a cég által működtetett diákszövetkezetbe felvett diákok – évente változó alvállalkozói diákszövetkezeti formában – részt vettek a kampányban, név14 tanúvallomása alátámasztja (8/A/1 alatt csatolt jegyzőkönyv). Ezért annak közlése, hogy a felperes pénzügyileg is támogathatta a választásokat, a Kúria megítélése szerint nem lépi túl a szabad véleménynyilvánítás korábban elemzett tágabb kereteit. Ez a közlés nem volt minden tényalap nélküli, hiszen a felperes ténylegesen részt vett a 2015-os választásokon. Arra valóban nem merült fel adat, hogy pénzt adott át, azonban önmagában amiatt, hogy felnagyították a szerepét, ez a közlés a véleménynyilvánítás védett kategóriájába tartozik.

[40] A Kúria megítélése szerint a kifogásolt közlések másik része (5-6. közlés) a sajtó részéről nagy érdeklődéssel kísért büntetőügy kapcsán a közéleti vita tárgyát képező témában az ellenoldali párt politikusa részéről - a politikai közélet szereplőinek fokozottabb tűrési kötelezettségét meg nem haladó – tényekből levont, markánsan megfogalmazott véleménye. A „két párt titkos pénztárnoka” jelző használata nem indokolatlanul bántó, lealacsonyító, míg a lopás kifejezés a konkrét szövegkörnyezetben nem a szó büntetőjogilag szankcionált jelentésére utal.

[41] Az Alkotmánybíróság 3240/2019. (X.17.) AB határozatában kifejtette, hogy a választási kampányok körében megfogalmazott kijelentések „értékelése és minősítése” szempontjából figyelembe veendő szempontok mérlegelése során értékelni kell a választási kampány felfokozott helyzetét és az eset összes körülményét, és arra kell tekintettel lenni, hogy a jelöltek egymás programját és alkalmasságát minél szabadabban kritizálhassák. A politikai vitának a választási kampány során különösen is felfokozott légkörében a tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat a kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére (Indokolás, [27]-[29]). Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkozik, akkor – még ha állító módon fogalmazták is meg – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése. Szintén védelem alá tartozhat a kritika túlzó, meglehetősen megfogalmazása akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint [3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].

[42] A Kúria megítélése szerint az ismertetett jogértelmezésnek megfelelően a „lopás” kifejezés az alperes közlésében, annak szövegösszefüggésében értelmezve, nem a büntető törvénykönyvi tényállást kimerítő, konkrét bűncselekmény elkövetésére vonatkozó állítás, hanem a közéleti vitákban gyakran elhangzó és a társadalmilag kialakult közfelfogás szerint is a közpénzek helytelenített, a társadalom számára kárt okozó felhasználására vonatkozó minősítése, a politikus által erőteljesen megfogalmazott olyan vélemény, amelyet túlzó

kifejezőmódja nem tesz öncélúvá. A Kúria irányadó jogértelmezése szerint, amennyiben megállapítható, hogy a közpénzzel való gazdálkodás körében a „lopás” kifejezés véleménynek minősül, fogalmilag kizárt, hogy ez a vélemény burkoltan állítja tényként a lopás elkövetését (Pfv.IV.22.463/2017/4.)

[43] Alapítanul sérelmezte a felperes a hivatkozott sajtó-helyreigazítási perben hozott ítéletek figyelmen kívül hagyását. Azokban az ügyekben ugyanis az alperes nem volt peres fél, a sérelmezett közlések nem azonosak a perbeliekkel és eltérő volt a keresettel érvényesített igény jogalapja.

[44] A Kúria megállapítása szerint alaptalan a felperesnek az az érvelése, hogy mivel az ABH. nem állapítja meg a sajtó objektív felelősségét, az alperes jogelődjének a politikust fel kellett volna hívnia a közlések valóságának bizonyítására. A szerző hűen, saját értékelés nélkül, a közlések forrását pontosan beazonosítható módon tudósított a politikussal készült interjúról, a cikk utalt a politikus közléseinek forrásaira is. Ilyen körülmények között a Kúria megítélése szerint a sajtótól nem várható el, hogy a nyilatkozó politikust külön is megkeresse az interjúban tett kijelentései bizonyítása céljából.

[45] Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelem alapján vizsgált jogszabályokat, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[46] 2013. évi V. törvény 2:44. § (1) bekezdés, 2:45. § (2) bekezdés

Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés, VI. cikk

PK.12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[47] A személyiségvédelmi perben a kifogásolt közlés tényleges tartalmát nem önmagában, a szöveggörnyezetéből kiragadva, hanem a nyilatkozat többi részével együtt vizsgálva, a közlés lényegi mondanivalóját szem előtt tartva, a laikus olvasó értelmezését is figyelembe véve kell meghatározni.

[48] A választási kampányban a politikai közéletben részt vevő politikusnak egy másik politikus közéleti szerepvállalására tett nyilatkozatokban megnyilvánuló véleménye, következtetése a véleménynyilvánítás magasabb szintű szabadságát élvezzi, ezért a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jog megsértése nem állapítható meg.

Záró rész

[49] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálattal élő felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes által felszámított, az ügyvédi képviselőtével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése szerint megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[50] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés *b)* és *f)* pontjai alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 101. § (1) bekezdése és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a pereszes felperes köteles megfizetni.

[51] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. február 2.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő